Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

Til stede > Troels Toft Nielsen (medl. af Roskilde Byråd for Soc.dem.)
Kim Dahlstrøm (By, Kultur og Miljø - Roskilde Kommune)
Pernille Fox (Plan og Udvikling - Roskilde Kommune)
Piet Jansen (Veddelev Borger og Grundejer Forening)
Kurt Lauridsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening)
Jørn Borggreen (Danmarks Naturfredningsforening Roskilde)
Helene Fredriksen (Danmarks Naturfredningsforening Roskilde)
Niels Henrik Hooge (NOAH Friends of the Earth Denmark)
Hans Pedersen (Miljøorganisationen VedvarendeEnergi)
Bettina Mylin (Danmarks Tekniske Universitet)
Claus Kjøller (GEUS)
Ole Kastbjerg Nielsen (Dansk Dekommissionering)
Anja Kraag (Dansk Dekommissionering)
Hans Müller Pedersen (Uddannelses- og Forskningsministeriet)

Afbud > Lars Holst Kruse (medl. af Roskilde Byråd for Liberal Alliance)
Mads Christian Præstegaard (medl. af Roskilde Byråd for SF)
Lars-Christian Brask (medl. af Roskilde Byråd for Liberal Alliance)
Rikke K. Sørensen (By, Kultur og Miljø - Roskilde Kommune)
Søren Poulsen (Veddelev Borger og Grundejer Forening)
Nanna H. Wenzell (Danmarks Naturfredningsforening Roskilde)
Bodil Waagensen (Borgergruppen for en ansvarlig håndtering af det danske atomaffald)
Marie L. Davidsdottir (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab)
Poul Erik Nystrup (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab)
Bent Lorenzen (Aarhus Universitet)
Henrik Roed (Beredskabsstyrelsen, Nukleart Beredskab)
David Garf Ulfbeck (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen)
Rikke Harlou (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen)
Pim de Jager (Bygningsstyrelsen)
Per Holtzmann Søndergaard (Dansk Dekommissionering)
Charlotte Hjorth (Dansk Dekommissionering)
Casper Boe Jensen (Dansk Dekommissionering)
Dorthe Høst Sarup (Uddannelses- og Forskningsstyrelsen)

28. december 2023

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen
Uddannelsesudbud og Optag

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
372209

Referat fra møde i Kontaktforum Roskilde 11. december 2023

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Gennemgang af dagsorden – præsentation af deltagere
2. Status på NOL-projektet (se bilag 1: Opdateret oversigt over NOL-projektet på ufm.dk)
   - T.o.: 11-pkts.prg. for lokalplanforslag er blevet revideret, se mere på roskilde.dk fra møde i Plan- og Teknikudvalget 7. november (pkt. 152)
3. Opdatering om påbud af jordrensning under uranmalmoplaget
4. Status på udmøntning af B90/2018 (se bilag 2: Oversigt over B90-aktiviteter på ufm.dk)

5. Forslag til aktiviteter i 2024:
   - Gæsteoplæg om interaktiv animation af slutdepot i Schweiz, se video på youtube.com
   - Gæsteoplæg om dialogproces forud for lokalisering af slutdepot
   - Andre forslag?
6. Mødeplan for 2024 (se bilag 3: Forslag til mødeplan for 2024 på ufm.dk)
7. Evt.

Ad 1. Gennemgang af dagsorden – præsentation af deltagere
Der var ikke bemærkninger til dagsordenen.

Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) orienterede om, at Greenpeace Danmarks repræsentant i de to kontaktfora, Tarjei Haaland, var afgået ved døden i oktober 2023. Greenpeace Danmark havde efterfølgende overdraget sin plads til Miljøorganisationen VedvarendeEnergi.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

Følgende nye repræsentanter præsenterede sig:

Hans Pedersen, Miljøorganisationen VedvarendeEnergi. Uddannet biolog. Har arbejdet på miljømagasinet Råstof, på Danmarks Radios miljøprogrammer samt som gymnasielærer. Oprindeligt aktiv i Organisationen til Oplysning om Atomkraft og har fulgt sagen om uranudvinding ved Kuannersuit (Kvanefjeld) i Grønland.

Hans Müller Pedersen, Uddannelses- og Forskningsministeriet (UFM). Fhv. direktør for Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (UFS), nu tilknyttet UFM's departement på konsulentbasis mhp. at positionere UFM i det videre arbejde med den langsigtede løsning for Danmarks radioaktive affald. Har fra sin tid som UFS-direktør erfaring med Dansk Dekommissionerings (DD) arbejde, bl.a. fra indgåelse af og opfølgning på årlige mål- og resultatplaner med DD.

Helene Fredriksen, Danmarks Naturfredningsforening Roskilde. Uddannet jurist. Arbejder i Ringsted Kommune og bor i Roskilde.

Ad 2. Status på NOL-projektet
Punktet blev indledt af Pernille Fox (PFO), som redegjorde for det reviderede 11-punktsprogram og lokalplanarbejdet. (se præsentation om 11-punktsprogram på ufm.dk). 11-punktsprogrammet er blevet revideret som følge af, at et besøgscenter er udgået af programmet pga. manglende finansiering, samt at volumen på hovedlageret (bygning 810) er steget pga. øget højde og større arealmæssigt aftryk. Den øgede højde fra 15 til 16,6 meter medfører samtidig behov for at udarbejde et kommuneplantillæg. Samlet set medfører revisionerne dog ikke større ændringer i hverken situationsplan eller facadeudtryk.

Kurt Lauridsen (KLA) ønskede at vide, om visualiseringen viste situationen *efter* anlæg af NOL, hvilket PFO bekræftede.

Bettina Mylin (BMY) spurgte, om det stadig er gældende, at det øgede fodaftryk ikke vil nedsætte byggeretten på Risø? PFO svarede, at den gældende bygge-

ret/lokalplan fortsat vil være i kraft *bortset fra* det areal, som indgår i lokalplanforslaget for NOL. BMY spurgte til bygninger, der nedrives i forbindelse med NOL byggeri, om de frigjorte m^2 vil blive lagt til byggeretten på Risø? PFO svarede, at det var der ikke taget stilling til på nuværende tidspunkt.

Piet Jansen (PJA) spurgte, om de nuværende lagerbygninger bliver stående efter etablering af NOL? Ole Kastbjerg Nielsen (OKN) svarede, at bygningerne vil blive revet ned, når affaldet er overført til NOL.

PJA spurgte, om der vil blive plads til bevoksning, som kan dække for NOL-bygningen (bygning 810)? PFO svarede, at der ikke bliver reduceret i bevoksningen uden for den sikkerhedsperimeter, som skal omgive NOL. OKN tilføjede, at strandbeskyttelseslinjen skal respekteres, og at bevoksningen endvidere skal respektere de krav vedrørende sikring, der gælder for anlægget.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

Troels Toft Nielsen (TTN) spurgte, om lokalplanafgrænsningen omfatter arealer, som ikke må beplantes? PFO og OKN oplyste, at forslag til lokalplan 694 alene omfatter arealer til brug for det samlede NOL-anlæg, inkl. bufferarealer.

PJA oplyste, at Veddelev Borger og Grundejer Forening ønsker, at bygning 810 så vidt muligt bliver skærmet/omkranset af bevoksning. Kim Dahlstrøm (KDA) oplyste, at der i lokalplanprocessen indgår en høringsfase, hvor det bliver muligt at komme med synspunkter på lokalplanen.

BMY spurgte, om bygning 810 kan overholde et krav i bygningsreglementet om reduktion af CO_2-aftryk på 12 kg CO_2/m^2/år med det store forbrug af beton, som byggeriet kræver? BMY spurgte, om anvendelse af genbrugsmaterialer indgik i projektet. OKN og TTN svarede, at valget af byggematerialer er afhængigt af den sikkerhedsklasse, som bygning 810 skal opføres i. Hensynet til strålebeskyttelse/sikring betyder, at en omfattende anvendelse af beton er nødvendig. Anja Kraag (AKR) tilføjede, at der internationalt bliver forsket i betons strålebeskyttelsesmæssige egenskaber for at optimere anvendelsen af beton i byggerier til radioaktivt affald.

Efter mødet har DD's totalrådgiver Artelia oplyst, at NOL følger BR18, og at By- og Boligstyrelsen har givet dispensation fra kravet til CO_2-aftryk. Dispensationen skyldes, at NOL-byggeriet ikke kan overholde de såkaldte LCA-krav (klimakrav til nye bygninger), som trådte i kraft 1. januar 2023, på grund af hensynet til strålebeskyttelse.

OKN gav yderligere oplysninger om status på NOL-projektet:

- Rapport om miljøkonsekvensvurdering i 2. udkast er sendt til kommentering i Miljøstyrelsen.
- DD arbejder med temaer i sikkerhedsvurderingen til brug for ansøgning om godkendelse af byggeriet af NOL efter atomanlægsloven. Temaerne har også indflydelse på det videre arbejde med at fastsætte sikkerhedskrav til ibrugtagning og drift af NOL efter strålebeskyttelsesloven. Der vil senere ske høring af nabolande i medfør af Espoo-konventionen og § 37 om grænseoverskridende radioaktiv kontaminering i EURATOM-traktaten.

- DD har forberedt prækvalifikation og udbud til afholdelse primo 2024, med forbehold for de nukleare tilsynsmyndigheders tilkendegivelse om den sikkerhedsmæssige tilstrækkelighed af det foreslåede bygningsdesign.
- Ud over hovedlageret (bygning 810) arbejder DD med udformning af et uopvarmet lager til oplagring af malm, tailings (nedbrudt materiale fra uranudvindingsforsøg) og historisk NORM-affald (NORM = naturligt forekommende radioaktivt materiale, typisk fra råstofudvinding, geotermiprojekter og industriprocesser).

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte, om hvordan NORM fra olie-/gasudvinding ville blive håndteret? OKN svarede, at NORM-affald – ud over det historiske NORM-affald – ikke bliver modtaget af DD, men skal håndteres af affaldets ejer indtil videre.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

Hans Pedersen (HPE) spurgte til størrelsen på tailings? OKN svarede, at der er tale om materiale på sandkornsstørrelse, som DD opbevarer under vand for at forhindre frigivelse af radongas.

PJA spurgte, om der var fastsat et krav til den maksimale strålingshastighed på ydersiden af bygningerne i NOL-anlægget? OKN svarede, at kravene ville blive fastsat ift. de krav om optimering af strålebeskyttelse, som vil blive stillet til NOL.

Ad 3. Opdatering om påbud af jordrensning under uranmalmoplag
OKN orienterede om, at der netop var taget nye prøver af jorden, hvorefter DD vil sende et forslag til Roskilde Kommune om størrelsen af det areal, som skal renses. Herefter vil DD undersøge, om jorden skal optages og fjernes med henblik på deponering eller rensning.

DD's rådgiver NIRAS estimerer, at 1.200-1.500 tons jord skal fjernes for at overholde både jord- og vandkvalitetskriterierne. NIRAS har vurderet forekomsten af fluorider og fundet, at ca. 90 pct. er bundet til jordmatricen. Udsivningen af fluorider er derfor marginal.

Med forbehold for resultatet af de nye jordprøver vurderer DD, at fristen for rensning af arealet den 31. december 2024 vil kunne overholdes.

Ad 4. Status på udmøntning af B90/2018
OKN og AKR gav en status på DD's arbejde med den langsigtede løsning med fokus på planerne for arbejdet i 2024:

- Der vil i 2024 blive arbejdet videre med konsolidering af implementeringsplanen for slutdepot ved drøftelser med GEUS og de nukleare tilsynsmyndigheder ift. vurdering af geologiske barrierer og afgrænsning af indholdet af en foreløbig sikkerhedsvurdering for slutdepotet.
- Der er behov for at arbejde på et uddybet grundlag for bedre radiologisk og fysisk/kemisk karakterisering af det historiske affald inden fastlæggelse af endeligt depotdesign og krav til sikkerhed i form af affaldsacceptkriterier for slutdepotet.

- Derfor vil DD styrke sin aktivitet inden for forskning og udvikling ved deltagelse i internationale aktiviteter i regi af bl.a. ERDO-samarbejdet og EURAD 2-programmet under EURATOM's arbejdsprogram, bl.a. i projekter vedr. strategier for affaldsbehandling og vidensstyring. DD vil også afsøge mulighederne for yderligere nordisk samarbejde.

Hans Müller Pedersen (HMP) oplyste, at Nordisk Råd ved sessionen i 2023 besluttede at anbefale oprettelsen af et nordisk kompetencecenter for håndtering af radioaktivt affald. Sagen er oversendt til behandling af Nordisk Ministerråd, som træffer den endelige beslutning.

TTN anførte, at Roskilde Byråds position er, at en langsigtet løsning indebærer, at der senest i 2073, men gerne tidligere, skal være etableret et slutdepot, og at tidligere geologiske evalueringer v/ GEUS bør udelukke en placering i Roskilde Kommune, bl.a. pga. den seismiske aktivitet i NØ-Sjælland.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

PJA mente, at der bør tages forbehold for en længere deadline for ibrugtagning af et slutdepot, da der allerede er passeret én deadline ift. folketingsbeslutningen fra 2003, hvor affaldet blev forudsat deponeret i 2023 ved afslutningen af dekommissioneringen af Risø-anlæggene. KDA fastslog, at Roskilde Kommune har et meget bestemt holdepunkt i sagen, og det er folketingsbeslutning B90, og andre opfattelser af, hvordan sagen vil forløbe videre frem, vil derfor være hypotetiske.

KDA anmodede om, at oversigtsplanen for B90/den langsigtede løsning blev forsynet med en markering af status for de enkelte opgaver, f.eks. i form af en trafiklysmarkering ift., om en opgave var på plan eller ej. DD indsætter statusmarkeringer i oversigten fremover.

HMP gjorde opmærksom på, at nogle opgaver i B90-oversigten har forskelligt ejerskab. Opgaven "Politisk proces med kommuner", der på oversigten fremgår som en aktivitet i 2024-2026, er ikke besluttet endnu. Det er DD's forventning, der er udtrykt i denne opgavelinje. KDA fandt, at hvis dette var tilfældet, så bør opgaven have en særskilt markering i oversigten ift. status.

PJA foreslog, at det i oversigten fremover også blev angivet, hvem der har ansvar for udførelsen af en opgave.

DD vil overordnet gerne invitere lokale interessenter ind til vidensopbygning om slutdepot så tidligt som muligt for at afklare bekymringer og opbygge tillid til processen, hvilket også er anbefalingen internationalt.

Ad 5. Forslag til aktiviteter i 2024

Forslaget om invitation af Nico Graebling til at vise den interaktive animation af et slutdepot i Schweiz blev drøftet. Det blev fremført, at animationen i en dansk kontekst er mest relevant for dialogprocessen om slutdepot, og at det nationale kontaktforum i UFM-regi var rette modtager, men at Kontaktforum Roskilde kunne inviteres i denne sammenhæng. Det blev foreslået at bede Nico Graebling om at fokusere på animationens potentiale i indsatser for at inddrage lokalsamfund i

processer om lokalisering af slutdepotanlæg. NHH og KBBS koordinerer invitation af Nico Graebling, evt. som webinar for at lette deltagelse.

Ad 6. Mødeplan 2024

PJA foreslog, at mødeplanen tog højde for behandlingsprocessen af forslag til lokalplan 694. KDA/PFO oplyste, at der ville blive planlagt borgermøde ifm. lokalplanprocessen, og dette kan eventuelt koordineres med møde i Kontaktforum Roskilde. Det blev foreslået, at borgermødet om lokalplan 694 bliver afholdt på DD.

Det udsendte forslag til mødeplan for 2024 blev tiltrådt med følgende ændring: Mødet i februar 2024 bliver afholdt tirsdag den 27. februar. Der bliver udsendt outlook-invitationer snarest.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen

Afvikling af møderne som virtuelle møder vil blive overvejet ad hoc.

Ad 7. Evt.

- PJA roste DD for det nye hjemmesidedesign på dekom.dk.